قبله

يكي از راه هاي تعيين قبله ، استفاده از «خط جنوب جغرافيائي» و « زاويه انحراف قبله» است .

«خط جنوب جغرافيائي» را ميتوان از آفتاب بدست آورد . موقعي كه خورشيد نصف روز (نصف النهار) را طِي كرده باشد ، اولاً سايه آن به حداقل ميرسد كه در اذان ظهر از آن استفاده مي شود . ثانياً جهتش دقيقاً شمال و جنوب جغرافيائي است . يعني اگر در هر يک از كشورهاي بالاي خط استوا رو به خورشيد بايستيم، خورشيد در جنوب و ما در شمال خواهيم بود و سايه ما رو به شمال است. و اگر در هر يک از كشورهاي پائين خط استوا بايستيم، خورشيد در شمال و ما در جنوب خواهيم بود و سايه ما رو به جنوب مي باشد .

اين امر از مسلمات و بديهيات زمان ما است ، ولي نه تنها عموم مردم از آن غافل هستند ، بلكه آنرا نمي پذِيرند ، خصوصاً در جاهائي كه اطلاعات قبلي آنان را كنار بزند و قبله هائي كه به آن عادت كرده اند باطل نمِايد . اين انكار و تكيه بر انديشه گذشته ، حتي در ميان روشنفكران و تحصيل كرده ها و دانشگاهيان وجود دارد و شاهد آن بوده ام .

اين افراد مي گويند : آيا روش آباء و اجداد ما و نماز هاي آنان در ساليان گذشته باطل بوده است ؟

در هر حال ، خط جغرافيائي را مي توان چنين بدست آورد :

آ - اگر وقت دقيق طلوع و غروب آفتاب را داشته باشيم، آنرا نصف مي كنيم ؛ مثلاً در اول مهر كه براي تهران، طلوع آفتاب ساعت ۵ و ۵٦ دقيقه و غروب آفتاب ساعت ۵ و ۵٦ دقيقه بعد از ظهر مي باشد ، نصف النهار ساعت ۱۱ و ۵٦ دقيقه خواهد بود . امتداد سايه آفتاب در اين زمان ، همان خط جنوب جغرافيائي است .

ب - اگر اين دو وقت را نداشته باشيم ، در زمان هاي مختلف نزديک به ظهر تخميني ، اندازة سايهٔ شاخص (ميله عمود بر زمين) را مي گيريم ، وقتي اندازة سايه به حداقل رسيد ، در اين وقت نصف النهار شده و امتداد سايه آفتاب در اين زمان ، همان خط جنوب جغرافيائي است .

«زاويه انحراف قبله» دومين ابزار تعيين قبله است . ميزان انحراف قبله نسبت به شمال و جنوب را ، زاويه انحراف قبله گويند . زاويه انحراف قبله براي تمام شهرهاي ايران محاسبه و چاپ شده است .

از روي نقشه نيز مي توان زاويه انحراف قبله را چنين بدست آورد : از محل مورد نظر دو خط رسم مي كنيم، يكي متصل به مكه و ديگري در امتداد جنوب . زاويه بين اين دو خط ، همان زاويه انحراف قبله است .

و در هر حال جهت قبله ما ، همان خط متصل به مكه است .

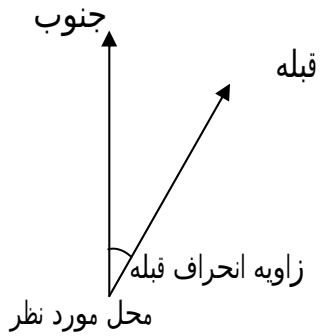

براي كشور هائي مثل ايران

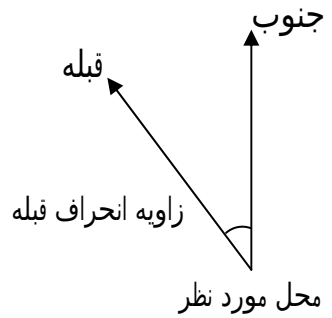

براي كشور هائي مثل مصر